

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/74/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414211119
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6414211119.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: A. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. XX, XXX XX G., zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO : 47 234 466, proti žalovanému: POHOTOVOSŤ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO : 35 807 598, o zaplatenie 4.528,73 Eur s príslušenstvom, o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 24C/2/2022-236 zo dňa 12. mája 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca **m á** nárok voči žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd ako súd prvej inštancie o nároku žalobcu voči žalovanému o vydanie bezdôvodného obohatenia rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je **p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi sumu 4 528,73 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 4 528,73 € od 12.09.2014 do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Žalobca **m á n á r o k** na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, ktorý mu **j e i c h p o v i n n ý** nahradiť v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške.“

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ust. § 52 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov) ohľadne úpravy spotrebiteľských zmlúv a poukazom na relevantné ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov a v znení účinnom v čase rozhodovania zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 28. 07. 2009. Z predloženej zmluvy o úvere mal súd preukázané, že žalovaný ako veriteľ poskytol žalobcovi ako dlžníkovi úver v sume 800,- Eur a dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 772,- Eur, t. j. celkovo zaplatiť čiastku 1.572,- Eur v 12 mesačných splátkach po 131,- Eur počnúc dňom 25. 08. 2009. V zmluve je zároveň uvedené, že dlžník prehlasuje, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania. Z prehľadu splátok žalovaného však vyplýva, že žalobca na základe uvedenej zmluvy zaplatí žalovanému celkovo sumu 5.501,43 Eur v 8 splátkach, poslednej uskutočnenej dňa 21. 08. 2022. Okresný súd uzavrel, že vzhľadom na to, že zmluva o úvere neobsahuje náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. písm. g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru, písm. h) ročnú úrokovú sadzbu, písm. j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom a písm. k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu

zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľský úver považoval za bezúročný a bez poplatkov. Úver považoval za spotrebiteľský s odôvodnením, že žalovaný v konaní nepreukázal, že uvedený právny vzťah nie je spotrebiteľským právnym vzťahom a ani uvedenie vo formulárovej zmluve, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon „zamestnania“, pri nepreukázaní tejto skutočnosti má rovnaký dopad, ako keby v zmluve nebol ich účel vymedzený vôbec. Z týchto dôvodov aplikoval na vzťah medzi žalobcom a žalovaným spotrebiteľské právne normy. V dôsledku toho, že úver poskytnutý žalobcovi na základe zmluvy o úvere je bezúročný a bez poplatkov, vznikla žalovanému povinnosť vrátiť žalobcovi majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu v zmysle § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vo výške 4.701,43 Eur ako rozdiel medzi celkovou úhradou vykonanou žalobcom vo výške 5.501,43 Eur a istinou úveru vo výške 800,- Eur. Okresný súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške upravenej Nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. O trovách konania vzhľadom na úspech žalobcu rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok).

3. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalovaný s odôvodnením podľa § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že žalobcovi bol poskytnutý zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 28. 07. 2009 úver na výkon zamestnania, preto na uvedenú zmluvu o úvere nie je možné aplikovať ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, keďže v tomto prípade o spotrebiteľa nejde. Žalovaný tiež namietol, že nárok žalobcu zo zmluvy nie je oprávnený, pretože prevažná výška z poukázanej sumy pri zmluve bola vykonávaná prostredníctvom exekučného konania, v ktorom sa nepripúšťa navrátenie do predošlého stavu, čo sa považuje za jeden z dôvodov zjavne nedôvodnej žaloby. Žalovaný tiež razantne odmietol, že by z jeho strany došlo k bezdôvodnému obohateniu. Podľa jeho názoru zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon v § 451 Občianskeho zákonníka. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Žalovaný tiež poukázal na to, že požadovaný nárok žalobcu zo zmluvy o úvere sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu. Nárok zo zmluvy bol uhradený dňom 21. 08. 2012, pričom žalobca uplatnil svoj nárok na súde žalobou až dňa 22. 09. 2014. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia tak bolo premlčané v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedených skutočností žalovaný navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil vec na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení sa k odvolaniu žalovaného, jeho tvrdenia považoval za nesprávne. Nesúhlasil s názorom žalovaného, že zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 28. 07. 2009 nie je možné podriaďiť pod právny režim spotrebiteľských zmlúv upravených v Občianskom zákonníku a v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Uviedol, že úverová zmluva je tzv. formulárovou zmluvou, ktorú žalovaný dlhodobo uzatváral so spotrebiteľmi, pričom títo nemali akúkoľvek možnosť ovplyvniť jej obsah, príp. zmeniť niektoré ustanovenia. V danom prípade nedošlo k uzavretiu zmluvy o úvere v zmysle ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka. Zmluva je nápadne až krajne nevyvážená, postavená v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. Tvrdenie žalovaného o tom, že žalobcovi poskytnuté finančné prostriedky slúžili na účely výkonu zamestnania žalobcu je zavádzajúce a účelové. Žalobca ako spotrebiteľ absolútne nemal a nemohol mať vedomosť o tom, čo zaškrtnutie daného políčka znamená a spôsobuje, ako ani nemohol mať vedomosť o tom, aké právne následky preňho môžu mať prípadné podpísanie žalovaným predformulovaného dodatku týkajúceho sa údajného použitia finančných prostriedkov. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 329/2013-15 zo dňa 02. 06. 2013, v ktorom okrem iného ústavný súd uviedol, že takúto úverovú zmluvu možno považovať za zmluvu spotrebiteľskú, čo možno usúdiť aj zo samotného obsahu smernice Rady, ktorá klienta úverového vzťahu, ktorému je úver poskytnutý, sama definuje ako „spotrebiteľa“ a tiež o prepojení Smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o spotrebiteľských úveroch a Smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Čo sa týka žalovaným namietania údajného premlčania nároku v dvojročnej subjektívnej premlčacej lehote, žalobca v tejto súvislosti poukázal na to, že takáto otázka je nerozlučne spojená s právnym posúdením, čo predstavuje podstatnú skutkovú okolnosť, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, ako aj ktorý moment možno považovať za moment nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o uvedenej podstatnej skutkovej okolnosti, ako aj o akú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v tomto

prípade ide. Z ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka nesporne vyplýva, že subjektívna premlčacia doba na uplatnenie si nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia začína plynúť v momente, kedy má oprávnená osoba poznatky o tom, že k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor došlo a kto sa na jej úkor obohatil. O tejto skutočnosti sa žalovaný dozvedel až pri prvej porade so svojim právnym zástupcom, ktorého vyhľadal za účelom usporiadania vzťahov so svojimi veriteľmi. Skorší dátum zistenia existencie bezdôvodného obohatenia žalobcom nebol v predmetnom konaní nijako preukázaný. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná (preukázaná) a nielen predpokladaná vedomosť. Žalovaný na prejednávany prípad aplikuje nesprávny výklad subjektívnej premlčacej doby, na základe čoho sa absolútne nezaoberá subjektívnou skutočnosťou - existenciou skutočnej vedomosti žalobcu o existencii bezdôvodného obohatenia. Na základe uvedených skutočností žalobca navrhol odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny a zároveň priznať žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Žalovaný na vyjadrenie žalobcu písomne nereagoval.

6. Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP), viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1, 2 CSP), bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny.

7. Podľa § ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov, s doplnením ďalších dôvodov na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia.

9. Okresný súd zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Náležite zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Odvolací súd s týmto posúdením súhlasí a s prihliadnutím na obsah spisu hodnotí postup okresného súdu ako správny a zákonný.

10. V konaní nebolo sporné, že medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom bola dňa 28. 07. 2009 uzavretá zmluva o úvere v zmysle § 497 Obchodného zákonníka. Okresný súd však správne na uzavretú zmluvu aplikoval ustanovenia o ochrane spotrebiteľa.

11. Podľa § 52 ods. 1, 2, 3 a 4 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere t. j. ku dňu 28. 07. 2009), (1) Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. (2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. (3) Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. (4) Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

12. Podľa § 2 písm. a) a b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o spotrebiteľských úveroch“), a) na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme, b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

13. Podľa § 3 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

14. Žalovaný v odvolaní namietal postavenie žalobcu ako spotrebiteľa. Podľa odvolacieho súdu právny vzťah medzi žalovaným a žalobcom je spotrebiteľským právnym vzťahom v zmysle § 52 a nasl. OZ. Na spotrebiteľské právne vzťahy sa vždy aplikujú právne normy, ktoré sú pre spotrebiteľa priaznivejšie a v jeho prospech, a to bez ohľadu na to, akým zákonom je zmluvný vzťah upravený (§ 52 ods. 2 OZ a § 54 ods. 1,2 OZ). K tomuto záveru odvolací súd dospel napriek tvrdeniu žalovaného, že úver bol poskytnutý za účelom zamestnania. Žalobca je v zmluve o úvere ako aj v ostatných dokumentoch označený menom, priezviskom, adresou pobytu, rodným číslom a číslom občianskeho preukazu, teda identifikačnými údajmi fyzickej osoby nepodnikateľa. Zmluva o úvere bola uzatvorená na vopred predtlačenom formulári, ktorý žalovaný používal opakovane pri svojej podnikateľskej činnosti, teda samotná zmluva je formulárová, má adhézny charakter a dlžník (žalobca) nemohol podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah. Ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, je potrebné vykladať ich v neprospech toho, kto ich do zmluvy vložil, a preto je správne zmluvu (najmä s prihliadnutím na jej adhézny charakter) vykladať v prospech strany, ktorá návrh zmluvy nepripravila, teda v prospech žalobcu, ktorý nemohol ovplyvniť jej obsah. Podľa § 54 ods. 2 OZ s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že predmetnú zmluvu je potrebné posudzovať ako spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, uvedené v § 52 a nasl.

15. Rovnako možno žalobcu považovať za spotrebiteľa podľa § 3 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere. Aplikáciu zákona o spotrebiteľských úveroch nie je možné vylúčiť len na základe toho, že vo formulári zmluvy o úvere je zaškrtnuté, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon „zamestnania“. Poskytnutie úveru na účely zamestnania totiž musí byť dostatočne overené, t. j. musí ísť materiálne o účelový úver. V danej veci povaha zmluvy má adhézny charakter. To znamená, že bola vopred pripravená veriteľom (žalovaným), dlžník (žalobca) nemohol v zásade meniť jej znenie a jej súčasťou boli obchodné podmienky.

16. Ďalšie pochybnosti o tom, či šlo o právny vzťah nespotebiteľského charakteru zakladá aj vyhlásenie zmluvných strán vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, kde v bode 19 je uvedené, že „Zmluvné strany sa dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom“, teda zmluvné strany dohodli pre daný prípad tzv. fakultatívny obchod. Ak by skutočne nešlo o spotrebiteľský právny vzťah, zmluva o úvere sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka podľa § 261 o absolútnom obchode. Vzhľadom na to by nebol daný dôvod pre vyhlásenie zmluvných strán podľa § 262 Obchodného zákonníka, ktoré sa aplikuje na prípady, keď zmluvné strany prejavia vôľu, bez ohľadu na povahu právneho vzťahu, zvoliť režim obchodného práva. Celkové okolnosti charakteru právneho vzťahu medzi účastníkmi konania a spornosť o tom, o aký vzťah sa jedná, je potrebné vykladať spôsobom, ktorý je v prospech spotrebiteľa (§ 54 ods. 2 OZ). Žalovaný nepredložil také dôkazy, ktoré by svedčili s istotou o tom, že nejde o spotrebiteľský právny vzťah. Z obsahu zmluvného dojednania vyplýva, že veriteľ vystupoval voči dlžníkovi v zmluvnom vzťahu nadradene, v rámci svojej podnikateľskej činnosti a vnútil dlžníkovi obsah zmluvy, pretože inak by mu úver neposkytol. Nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne, t. j. spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti, pričom dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy má dodávateľ (veriteľ). Uvedené svedčí o potrebe aplikácie príslušných ustanovení o ochrane spotrebiteľa, napriek tomu, že zmluva bola uzavretá s odkazom na ustanovenia Obchodného zákonníka.

17. Žalovaný tiež v odvolaní namietol, že nárok žalobcu zo zmluvy o úvere nie je oprávnený, pretože prevažná výška z poukázanej sumy pri zmluve bola vykonaná prostredníctvom exekučného konania, v ktorom sa nepripúšťa navrátenie do predošlého stavu, čo sa považuje za jeden z dôvodov zjavne nedôvodnej žaloby. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/328/2016-168 zo dňa 10. mája 2017, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 10C/150/2014-142 zo dňa 6. júna 2016, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá, nakoľko k vymoženiu žalovanej sumy došlo v exekučnom konaní, vedeného na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 9Er/1172/2010, bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/122/2020 zo dňa 27. októbra 2021, v ktorom bol vyslovený názor, že spotrebiteľ je oprávnený domáhať sa preskúmania neprijateľných zmluvných podmienok, resp. spôsobilosti exekučného titulu v ktoromkoľvek konaní, pričom musí byť poskytnutá súdna ochrana

v podobe preskúmania týchto podmienok. Vzhľadom na to, že neexistuje právna úprava, ktorá by obmedzovala, resp. ohraničovala, kedy sa žalobca môže domáhať preskúmania exekučného titulu, súd je povinný k tomuto preskúmaniu pristúpiť ex offo, a to aj v prípade, že sa žalobca domáha vydania bezdôvodného obohatenia bez ohľadu na to, v ktorom štádiu konania sa tejto ochrany domáha. V prípade, že sú zmluvné podmienky absolútne neplatné, sú skúmané ex offo, a teda sa spotrebiteľ bude môcť dovolávať neplatnosti tak v rozhodcovskom ako aj v súdnom konaní. Práve z uvedeného dôvodu krajský súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 15Co/3/2022-2013 zo dňa 19. januára 2022 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 10C/150/2014-142 zo dňa 6. júna 2016 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. To, že prevažná suma zo zmluvy o úvere bola v prospech žalovaného vymožená v exekučnom konaní, nie je dôvodom pre nepriznanie nároku žalobcovi.

18. Žalovaný v odvolaní tiež namietal, že z jeho strany nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon v § 451 Občianskeho zákonníka. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

19. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenia vydať.

20. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

21. Správne okresný súd uviedol, že vzhľadom na to, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX . neobsahuje náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. písm. g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru, písm. h) ročnú úrokovú sadzbu, písm. j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom a písm. k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľský úver poskytnutý žalobcovi na základe tejto zmluvy sa podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona považuje za bezúročný a bez poplatkov.

22. Na základe uvedených skutočností následne okresný súd správne skonštatoval, že pokiaľ úver poskytnutý žalobcovi na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX je bezúročný a bez poplatkov, vznikla žalovanému povinnosť vrátiť žalobcovi majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu vo výške 4.701,43 Eur (vypočítaná ako rozdiel od celkovej sumy úhrad vykonaných žalobcom vo výške 5.501,43 Eur a istiny úveru vo výške 800,- Eur).

23. Žalovaný v odvolaní namietal, že zmluva o úvere nikdy nebola vyhlásená za neplatnú. Odvolací súd poznamenáva, že je potrebné dôsledne odlišovať plnenie bez právneho dôvodu a plnenie z neplatného právneho úkonu. Toto odlišovanie má význam nielen pre ustálenie právnej kvalifikácie, ale predovšetkým je určujúce aj pre určenie toho, čo sa má vydať, nehovoriac o procesných dôsledkoch synalagmatického vzťahu. Z neplatnej zmluvy sú si totiž zmluvné strany povinné vzájomne vrátiť všetko, čo plnením zo zmluvy nadobudli, pričom túto povinnosť majú len účastníci zmluvného vzťahu. Pri neplatnej zmluve je potrebné rozlišovať absolútnu a relatívnu neplatnosť. Charakteristickým znakom pre plnenie bez právneho dôvodu je skutočnosť, že niekomu bolo niečo dané, alebo bolo v prospech niekoho dané, pričom touto činnosťou došlo k nadobudnutiu majetkových hodnôt, ku ktorým by inak nemalo dôjsť, alebo došlo k plneniu neexistujúceho dlhu (pozri aj Občiansky zákonník pre prax (komentár), judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP; II. (§ 136 - 587) strana 1915, JUDr. Jaroslav Krajčo, vydavateľstvo Eurounion, 2015). Nakoľko zo strany žalobcu išlo o plnenie dlhu, k plneniu ktorého nemalo dôjsť, teda išlo o plnenie neexistujúceho dlhu a zo strany žalovaného došlo k nadobudnutiu majetkových hodnôt, správne okresný súd uzavrel, že došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu, ktorým je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu. K vydaniu bezdôvodného obohatenia tak dochádza v zmysle § 456 Občianskeho zákonníka (Predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.), a nie v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka v prípade neplatnej alebo zrušenej zmluvy (Ak je zmluva neplatná alebo bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.).

24. Žalovaný vo odvolaní tiež namietol, že požadovaný nárok žalobcu zo zmluvy o úvere sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu z dôvodu, že žalovaným bola zmluva dňa 21. 08. 2012 uhradená, pričom žalobca si uplatnil svoj nárok na súde až dňa 22. 09. 2014.

25. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

26. Premlčanie tak možno kvalifikovať ako následok kvalifikovaného uplynutia času, ktorý spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti práva a vzniká tzv. naturálna obligácia. Predpokladom úspešného dovolania sa premlčania je uplynutie zákonom stanovenej premlčacej doby.

27. Pokiaľ ide o žalovaným vznesenú námietku premlčania práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia až v odvolacom konaní, táto bola uplatnená oneskorene, preto na ňu odvolací súd nemohol prihliadnuť a vecne sa ňou nezaoberať.

28. Konanie vo veci začalo podaním žaloby na okresný súd 22. 09. 2014, teda pred nadobudnutím účinnosti CSP 1. júla 2016.

29. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

30. V zmysle § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

31. Citované ustanovenia CSP nevyklúčujú uplatnenie ustanovenia § 149 a 152 CSP o prostriedkoch procesného útoku a procesnej obrany a o hmotnoprávnej námietke, najmä ak ku zákonnej koncentrácii konania došlo už za účinnosti CSP.

32. Podľa § 149 CSP prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

33. V zmysle § 149 CSP je prostriedkom procesnej obrany aj hmotnoprávna námietka, ktorou je v zmysle § 152 CSP právny úkon spôsobujúci oslabenie práva protistrany. Túto definíciu hmotnoprávnej námietky spĺňa aj námietka premlčania (porovnaj Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku z nakladateľstva C. H. Beck autorského kolektívu pod vedením doc. JUDr. Mareka Števcčka, PhD., rok vydania 2016 na str. 575).

34. V zmysle § 154 CSP (ide o zákonnú koncentráciu konania; nie sudcovskú koncentráciu konania podľa § 153 CSP) mohol žalovaný uplatniť prostriedok procesnej obrany spočívajúci v námietke premlčania najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Zákonná koncentrácia konania znamená, že procesné úkony strán sporu, ktoré koncentrácii konania podliehajú (prostriedky procesného útoku a procesnej obrany), nespôsobujú ex lege procesnoprávne účinky (súd na ne neprihliada), ak sú uplatnené po vyhlásení uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

35. Odvolací súd k tejto otázke poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Obdo/65/2017 zo dňa 28.06.2018, v ktorom sa v bode 26. odôvodnenia uvádza: „...Civilný sporový poriadok upravuje podmienky, za splnenia ktorých možno uplatniť námietku premlčania až v odvolacom konaní odlišným a prísnejším spôsobom ako OSP. Zatiaľ, čo ustanovenie § 205a ods. 1 OSP sa zaoberalo skutočnosťami a dôkazmi, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa a netýkalo sa námietky premlčania, ktorá nepatrí medzi skutočnosti a dôkazy, týkajúce sa skutkových tvrdení alebo aplikácie práva, ale je námietkou právnou, ustanovenie § 366 v spojení s ust. § 149 a § 152 CSP medzi novoty v odvolacom konaní zahŕňa aj hmotnoprávnu námietku, ktorou je okrem iného aj námietka premlčania. Z uvedeného

vyplýva, že právna otázka - či sa koncentračná zásada konania, vyjadrená v ustanoveniach § 120 ods. 4 a § 205a OSP, týka uplatnenia námietky premlčania (ktorá bola riešená dovolacím súdom v rozhodnutí, na ktoré sa dovolateľ odvolával a ktorá by v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP mohla prípadne zakladať prípustnosť dovolania) - nie je rozhodujúca pre prejednávajúcu právnu vec. Dovolací súd poukazuje na to, že od nadobudnutia účinnosti CSP možno v odvolacom konaní vzniesť námietku premlčania (ako hmotnoprávnu námietku patriacu medzi prostriedky procesnej obrany a procesného útoku) iba za splnenia predpokladov uvedených v ustanovení § 366 CSP, ktoré však nie je prevzatím doterajšej úpravy § 205a ods. 1 OSP, ako sa mylne domnieva dovolateľ. Je zrejmé, že v ustanovení § 366 CSP bola úprava novôt v odvolacom konaní nanovo konštruovaná tak, aby zodpovedala celkovej koncepcii nového procesného kódexu.“

36. Nakoľko žalovaný uplatnil námietku premlčania nároku žalobcu až v odvolacom konaní, pričom mu žiadne okolnosti nebránili uplatniť ju ešte v prvoinštančnom konaní, do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí, odvolací súd nemohol na námietku premlčania prihliadnuť.

37. Nakoľko žiadna z odvolacích námietok žalovaného v odvolaní nebola dôvodná, odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny v celom jeho rozsahu, aj v závislom výroku o trovách konania.

38. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP (ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie) v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP (súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci) tak, že žalobcovi, ako v odvolacom konaní úspešnej strane, priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

39. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehotá plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.